

Meie Mats.

Nr

2020

5. (48.)

„Meie Mats“ on siin maailmas
mõnel mehel pinnaks silmas;
tahaks „Matsi“ risti puua, —
saaks siis elu uueks luua . . .
„Matsil“, kahjuks, hing on wisa, —
nalja teeb tall' nende kisa.
„Mats“ jäeb pilke kuulutajaks,
nalja-walla walitsejaks.
Koer saab ikka koera malka
olgu neid ka mitu salka.

Tiiker.

Meie Mats.

Waba nalja ja pilke ajakiri.

Ilmub 2 korda kuus. ■ Tellimise hind aastas 2 rbl., pooles a. 1 rbl. Üksik nummer 10 kop. ■ Kuulutused: 1 weeruline nonpareille rida 10 k.; välised poole kallimad. Mitmekordsed kuulutused odavamalt. Adress: „Meie Matsi“ toimetusele, Tallinnas, Müüriwahe uul. nr. 17. ■ Kaastööd (sõnas ja pildis) võetakse hea tasu eest vastu.

№ 5 (48). ■ 29. julil 1911. ■ X. aastakäik.

T. Tiidermanni päewapildi-materjali kauplus

soovitab omast suurest
päewapildi- aparatide
ja materjali ladust
kõiki selles töös tarvitata-
waid asju igas suuruses
ja hinnas.

Apparatisid
25 kop. peale kuni mitmesaja rublani.
Kaup on kõige parematest väljamaa
wabrikutest ja on alati wärske ja hea.
Nüüd on päewapildi tarwidus suur, nii
et igas külas wõib päewapiltnik elutseda;
ka on see töö üks parematest lõbudest.

Päewapildi
õperaamat
ilmus kolmandamas täiendatud trükis,
:- hind 1 rbl. :-

Kõigis korralikkudes raamatukaupl. ja raamatukogudes on järgmised raamatud:

Mõtted I hind 1 r., II — 1.20 k.	Ütle mulle õigust, a mas ema — 20 k.
Edasi I—30k., II—20k., III—25 k.	Leiwad ja saidad — 1 rbl.
Tagasi — 20 kop.	Kohwi aseained — 1 rbl.
Trükisõna ja tsensuriamet — 40 kop.	Peergudest elektrini — 16 k.
Abielu ja wabaarmastus — 5k.	Rauatöö — 70 k.
Soome. Hulga piltidega — 1.50 k.	Kehakultura — 30 k.
Kapital. Ande hind 30 k.	Riigimoonakateks — 19 k.
Ajalooline idealismuse ja ma- terialismuse — 10 k.	Aadama ja Eewa päewaraa- mat — 30 k.
Anarhismuse — 10 k.	Kriipsud — 75 k.
Lendkirjad — 34 k.	Kui loodeti. . . — 7 k.
Lehekülg Schweitsi wabastu- sest — 20 k.	Jämedad jooned — 22 k.
Ostuühisused ja sotsialismuse — 20 k.	Meie elu — 80 k.
Piibli sõnaraamat — 1.20 k.	Ka parem seisus — 8 k.
Kuda ja mida uskuda — 10 k.	Juku elulugu — 10 k.
Renani „Jeesuse elu“ — 15 k.	Jõulusoow. (Martna tõlge — k.
Kelle poeg oli Kristus — 20 k.	Jõuluõhtul — 3 k.
Jeesus. Barrabase raamatust — 10 k.	Maaema lapsed — 30 k.
Wastukohad piiblis — 20 k.	Jutt seitsmest ülespoodust — 55 k.
Eesti usk. (Piltidega) — 25 k.	Sõnjalad — 50 k.
	Sõkaewajad. Zola romaan — 2 r.

Õnnetu koer.

„Päewalehe“ s. a. 117. numbris seisab „päewauudiste“ all muu seas järgmine sõnum, must walge peal:

f. Koer hammustanud. Eila pures koer Narwa maant. ääres olewa maja nr. 38 hoowis riiginõuniku S. 10-aastast poega. Koer wiidi kliinikusse. (Minu sõrendus. K. M.)

Waene koer! . . . Küllap ta wist õige raskestega wiga sai, sest kes teda muidu kliinikusse oleks wiinud . . . Ülean-
netud lapsed! Ei oska midagi paremat teha, kui oma sääre-
marjadega koerte lõualuude tugewust proovida.

Et laste puremine koertele rähtawaste hädaohtlik on, siis soovitame, et laste sääremarjade ümber tulewikus kaitsekorwid pandaks, mis koerte hambaid ja lõualuid katki-
murdmise eest hoiaksivad. Kiusuwere Mikk.

Kõige õnnetum olewus.

„Kes on kõige õnnetum ilmas?“
„Pörsas. Sest tal on üks ema ja seegi siga.“

Rahwanali.

Saab walmis küll.

„Onu, las' ma loen su juuksed ära“.
„Noh, seda sa ei jõua!“
„Küll onu, ma oskan juba kümneni lugeda! . . .“

„Nõges“.

Teada ammuigi.

Noorproua (oma austajale): „Tead, Artur, need erakabinetid ei kolba lihtsalt kuhugi. Juba enne oma pulmi olen ma alati nende wastu olnud!“
„Popl. Streck.“

Birk'i

wärwimise-,
wanutamise- (uhtumise),
sheerimise- (pügamise),
apreterimise- (presfimise),
dekaterimise-
ja keemialiku puhastamise-

auru-wabrik. Kõige suurem Eestimaa.

23. Tallinnas, Maakre uulitsal 23.
(oma uues ärimajas kahe torniga).

„Grand Prix“ ja 7 kuldauraha 1904-09.
Hinnad mitte kallimad kui wähem. ärides. **Hea töö.**

Aas.

Wäikese Luise suwewaheaja kirjatööst.

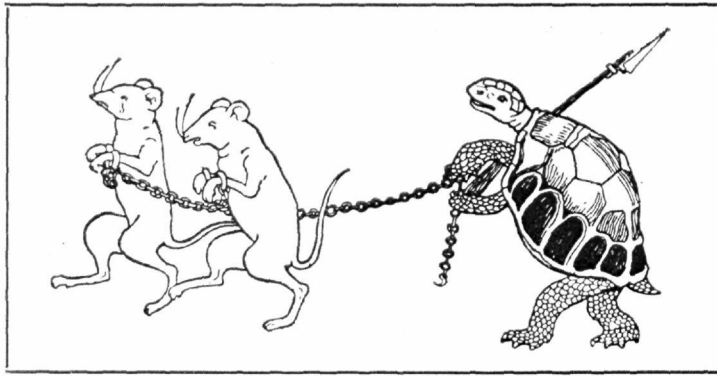
Aas on roheline. Kui tal enam rohtu ei ole, nimetatakse seda heinaks. Siis tuleb üks wanker ja weab kõik küüni, kus see talwel ära söödakse. Aasal seisawad lilled, härjad ja lehmad. Karjane ka. Paljust söömisest lähewad nad kõik väga paksuks ja magawad öösi lautas. Karjane ka. Hommikul tõuseb karjane ja teised härjad ja lehmad üles ja liipetakse ära. Lehma käest saame meie wõi, piima, liha, sarwed, härjasaba supi ja ilusa maaõhu.
„P.“

Sedel № 5

Kaheteistkümne niisuguse sedeli (nr. 1—12) ettenäitamisel antakse ehk saadetakse „Meie Matsi“ toimetusest ligi 200 lhk. kogu naljajuttusid

ilma hinnata

kätte.

Kudas Mats ise oma matuseid pidas.

(Tõeste lüüdiinud armas ja hale lugu elust.)

Ues teiputanud kri-kei.

Üürisindade tõusmine ja pikale weninud kõhu-katarr, isegi suuremad kaotused, mida Mats „Vootuses“ „lotti“ lüües oli saanud, — kõik see läks meel kudagi moodi, aga sellest jaadit kui Mati, wa' üleannetu, Matsi juurest putku pistes Matsile mälestuseks ainult oma kulunud kingad, puudripoti, wana korjети ja kolm määratusuurt tühja kübara-karpi jättis ning Matsi parema sõbra, maaldri Wärmipoti juurde. ajus, — läks elu Matsil põhjalikult hapuks ja kaotas kõik tähtsuse. Ja Mats otsustas oma elule otja peale teha . . .

Mats oli juba mitugi korda enese hinge peale hantmast ihunud, kui ta wähest hilja ööiel wõi teisel hommikul wara tühja tasku ja täie peaga koju tuli. Sellepärast, kui ta oma ettewõtet sõbra Kivistiku juures kuulutas, ei imestatudki seal wäga.

„Ei, wennad, enam ma ei naljata. Otsustasin — ja asi nudi!“ linnitas Mats kurwalt, aga õige kindlalt. „Ja nüüd tõin Teile mälestuseks theemasiini ja lühtri.“

„Mats, kulla wend, mis ja nüüd räägid . . . Tule taewas appi! . . .“

„Ei, sõbrad, kõik on lõpetatud! Ara olen selle kurja ilma elust wäsinud! . . . Näe, ei ole ju sihti: waat, loe mõttetarga raamatut, kudas ta kurjawaimu nimi nüüd jälle oli . . . ära olen unustanud. See rahwas on nüüd ka niisugune naru et! Ega ma teist kõnele, aga see wa' Meti oma impambiga wäänas hinge wälja . . .!“

„Mis ja nüüd kulla mees hädaldad! Neude mõtetarkade peale kofe sülitata — ja muud ühtigi — ena mull asjamehi, a'awad aga inimestel meeled segamine. Ja need tats lolli, nende peale sülitata ka: ega nende pärast inimene ometi suurema pea hakkama,“ waigistasiwad ja trööstisiwad sõber ja ta naine Matsi.

„Ei sõbrad, ei, see käib üle jõu! Aga theemasiini wõtke ifka küll. Jooge — ja mälestage mind.“

Matsi hääl hakkas wärisema ja filmad walguisiwad pijaraid täis. Mats aga, nagu täis mees kunaqi, raputas pijarad filmist ja surus jumalaga jätmiseks kõikidele tugewaste kätt.

„Tänan teid, sõbrad, kaastundmuse eest, aga elada enam ei wõi! Ja mu otsus on kaljukindel. Otsustasin — ja asi nudi! . . .“

Talwe palitu ja kõik postkaardid, kus paljad naisterahwa kujud peal oliwad, wiis Mats telegrafist Traadi poifile.

„Näh, wennas, see on minu poolt: kanna ja mäleta Matsi. Bildid riputa seinale peale ja wahi kui tahad. Baltul on tubli krae, pole ühtigi kassinahasti, ainult wähe kulunud on teine: see weel wanaema kaa'awara.“

„Ara aja, Mats, ifka lapse juttu . . .“ pidi telegrafist hurjutama hakkama.

„Ei, ei . . . ei see pole lapse ega ka nalja-jutt, waid selge Jumala tõsi. Aga selle, et ja mind mullu mehe moodi üle löid, selle olen kõik unustanud ja andeks annud.“

Ja Mats lijas weel, täis armastust ja andeksandmist, juurde:

„Jah, kõikidele annan ma andeks, ei ma pea kellegi wastu wiha, ainult sellele kelmile kihutaks paar täit wasta molu ja wa' Metil kulufs patsideest kinni wõtta, korda tats teerata.“

Mats ei unustanud ka oma kolmat sõpra — Mihkel Mõõgapära. Lemale kinkis ta tats patja ja terve kogu „Matus Kinkertonisid,“ ilma tukkedeta püssi ja gitarre. Kõik see oli nii liigutaw soe ja hale, kui sõbrad teda kahetsesiwad, surma mõtteid maha jätta soowitasiwad ja jumalaga jätmise juures kõwaste musutasiwad.

Kui wiimaks kõik asjad ära oliwad jagatud, wiskas Mats wiimase jumalagajätwa pilgu üle oma tühja toa ja läts, filmus käes, ettewaatlikult latta.

Seal ootas teda mehikest äpardus: lakas riputas pesunaine, noor leik, pesu kuuwama ja see ekfitas Matsi.

Seniks, kui pesunaine oma töö lõpetab, istus Mats tolmuse trepi peale — wõi ta'p nüüd üks kõik ei ole, kas ja teise ilma puhtalt, wõi tolmufelt lähed!

Ja Mats hakkas ootama.

Pesunaine, nagu kiuste, wenitas oma tööd: wõttis pikkaniisi juurest korwist peju, löi lahti ja riputas ettewaatlikult nõõrile. Tal ei olnud ju aimugi, misugune tõsine kurbmäng peale tema araminekut seal paigas sünnib!

„Näh, eit nagu mamm. Pole põrmugi halvem, kui wa' Meti naru,“ mõtles Mats ja filmis huiwiuslega pesunaisi. Ja midagi mõnujat, lustiliku hakkas Matsi kurba, rõhutud hingesse tekkima. Kui pesunaine wiimaks oma tööga lõpule jõudis ja tühja korwiga trepist alla hakkas minema, näpistas Mats, nagu kogemata, teda lihawasti sääremarjast.

Pesunaine kiljatas. Tühi korw weeres alla ja pea-aegu oleks naine isegi järele weerenud. Mats seisus natuke aega kahewahel olles paigal, wiskas siis filmuse laka nurka ja kobis pesunaise järele trepist alla.

Päewa paari pärast ilmus ta sõbra Kivistiku juurde.

„Issand Jeesuke! Kas sina ise oled, kallis Mats, wõi on ju waim? Oled elus ja terve! Küll see on suur rõõm!“ kõneles Kivistik Matsi terwitades.

„Tuli mõnejuguseid taksuusi wähele . . . aga muudu oleksin tingimata . . . Nüüd tuln theemasiina järele; andke õige mu masin ja lühtri jälle tagasi.“

„Lühtri wõid küll wõtta, aga theemasiina, wa kallis, panime panti. Näe Saarmanni kwiitungi siin, mis wastu anti.“

„Mis? . . . Panti panite? . . . Millest ma siis theed jooma hakkan?“

„See on juba jälle sinu asi. Ise oled süüdlane: ära tule ausaid inimesi tüsutama.“

„Ega ausad inimesed ometigi wõdraid asju lähe panti panema!“ . . .

„Ära ja wa wennas meid tule õpetama. Kinkis wa naru ja nüüd kistendab wõõras majas weel pealegi. Säh! wõta oma tüünlajalg, too ep kõlbagi mujale kui kõõti!“

„No küll olete aga sead! . . .“

„Kui figu näha tahad siis wahi peeglisse, aga mitte inimeste otsa.“

Telegrafisti juures hakkas Mats kohe asjast kõnelema:

„Kas annad mu palitu kätte?“

„Ah, Matsike, wõi juba teiest ilma tagasi! . . . Noh, on seal ka mõnus?!“ küsis telegrafist.

„Küllap pärast kõnelen, aga anna nüüd mu palitu kätte.“

„Palitu? Annaksin hea meelega, aga ei saa: wa' wanamoori risu tegi teiest enesele juba jaki. Ja krae eest andis tatarlane kõigest kolmkümmend kopikat. Kaardid on

siin, need wii kus tuhat: sihufesi on mõislikul inimesel aina häbi majas pidada.“

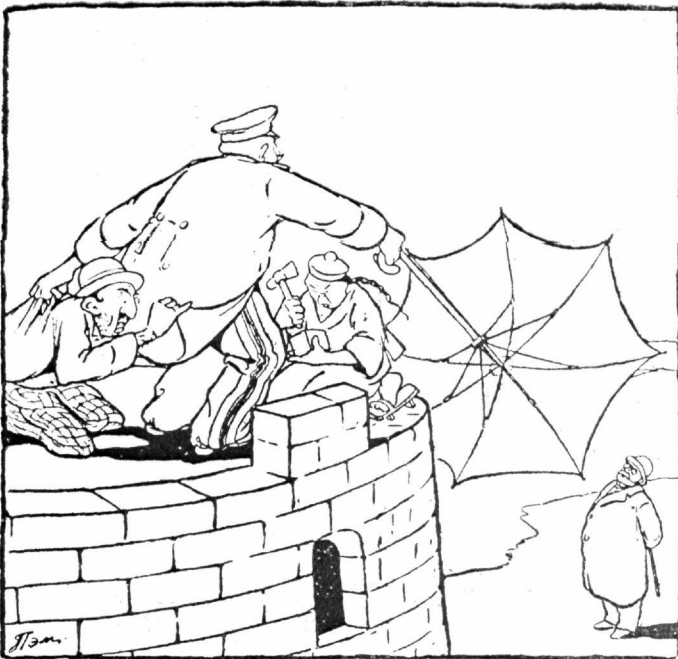
„Oh te' kuramused küll!“

„Ise oled see. Tahtsid enesele kaelatiiget teha, — siis mine ja tee: ammu on selleks paras aeg käes! . . . Mis pagan ja siis siin ilmas weel hulgid!“

Mõõgapära oli Matsi ilmumise üle õige jübamest rõõmus. Tal oli pooltoopi ja worsti jätised ees, kui Mats sisse astus. Kui jutt patjade, gitarre ja püüsi peale kaldu, teatas mõõgapära awalikult: „Badjad, püüsi ja gitarre libijesiwad kõik juba kurgust alla . . . Kää, pean ju kolmat päewa sinu matuseid!“

Mats pidi ka siin mõne „tüsedada“ sõna ütlemata, aga mõtles asja paremini järele, lõi käega ja istus laua äärde oma matuseid pidama . . .

Oma politika.

Wladiwostoki kindluste ehitamisel.

„Lubage mu herrad, et ma teid oma päewawarjuga kinni katan. Siis mõeldakse vähemalt, et teid kõrwetawa päikese eest kaitsen. . . Muidu — Jumal teab, mis riigiwolikogus jälle kõnelema hakatakse.“

Wanad tuttawad.

Paks proua (oma niisama paksu mehe wastu): „Waata ometi imelist lugu: see hobune wahib päris meeletu hirmuga meie otsa...“

Mees: „Ja jah, ma usun küll; see paistab seesama woorimees olema, kes meid eila koju sõidutas.“

Kah seletus.

„Noh, mis mees Teie uus linnanõunik on ka?“

„Sellest ei maksa mitte midagi oodata. . .“

„Aga Teie linna sekretär?“

„Sellest wõib kõike oodata. . .“

Wene intendandi suwine lõbu.

Intendant (kala õngitsedes): „Äraneetud, imelik asi! Kas nad siis ka wee-aluses ilmas teawad, et see — minu igapäewane armsam püük ongi.“

Tabaw näitus.

Kooliõpetaja seletab wanasõna „Ei ole kõik kuld, mis hiilgab“ ja küsib wiimaks: „Kes wõib mulle selle kohta näitust tuua. Kas sina ehk tead, Jüts?“

„Saapawiks!“

Kõrgematest õpeasutustest.

Eessõna.

Nagu taga-aetaw janes jahikoerte eest põgeneb, niisama ägeda kiirusega kihutab praegune kultura edasi. Just kui noor kuu pärast esimest weerandit, kaswab ja täieneb inimesesoo mõistus. Edu ei sammu enam tippides edasi, nagu meieaegne moodsas riides naisterahwas, waid teeb hüppeid, millede peale imestusega ja aukartusega peab waatama. Kirjandus, teadus, kunst, tehnika — kõik need tsiwilisatsiooni märgid on meist, harilikudest inimestest, juba vähemalt paar aastatuhandat ette jõudnud. Ja iga uus aasta, uus kuu ja uus päew toob uusi uudiseid juurde, kuigi mõnedest niisugustest uudistest muud kasu ei ole, kui et nad vähemalt esialgul oma loojate taskuid kullakrooniga krooniwad.

Otse uskumata kõrgusetipule ulatab meie aja inimese mõistus. Imestamisewäärilisele täiusele on ta kõigis enese etteiwõtetes jõudnud, imetaoliste asjadega saab ta toime. Ma ei räägi siin mitte, näit., õhulaewandusest, mis kontidepurustamise-kunstis haruldaselt edukalt edasi on jõudnud, ei ka teistest sellesarnastest tehnikalistest wõitudest. Ma räägin hoopis tähtsamast eduwaimu loomisest, ma räägin kõrgematest õpeasutustest. Mitte nendest kõrgematest õpeasutustest, kus burshid ja korporandid pummeldamise-teadust studeriwad, ja kus minewal talwel igawest „mürgelit“ tehti. Ei, ma räägin nendest õpeasutustest, kus raamatuwirnade asemel riidepakid riulitel wedelewad ja „laboratoriumites“ keemia abiriistade asemel käärid ning pressraudad kõliseswad. Räägin nendest õpeasutustest, kuhu sissepääsemiseks mingisugust keskkooli lõputunnistust waja ei ole, kus sellest küllalt on, et sisseastuja nõelasilmast niiti läbi oskab tõmmata.

Niisugused kõrgemad õpeasutused on kulturalale krooniks.

Kõrgem õpeasutus meie kodumaal.

Academia piramidiae.

See on selles linnas, mis Narwa-Jõesuust mitte wäga kaugel ei ole, ja kus ilmakuulus solgirenni politikasüüdlastele taewa ning maa piiri-jooneks on. Selles linnas ehib ülemlnimetatud pealkiri harilikku plekk-silti, mille alumises ääres weel nimed „Lilienorg & Puusepp“ waatajale wastu särab. Selle sildi taha asutas professor Puusepp mõne aasta eest „Egiptuse kiwikuhjade akademia“. Õigust ütelda, professor ei olnud küll kellegi professor, waid harilik lihtlabane nõelakuningas, ja Egiptuse kiwikuhjade asemel lasus akademia „kuuldessaali“ nurgas hunik küünarpuutükisid, mis „akademistide“ selgade pihta puruks taotud.

Akademia on eht mis eht. Et see nii on, seda tunnistab juba seegi, et professor Puusepp ükskord sõnu „sisteem“ ja „piramid“ on kuulnud. Ning akademia nimetuski ei olewat talle wõõras.

Ja akademia tegewusewili? Kes tahaks solgirenni-linnas küll waielda, et see kiiduwäärt ei ole! Noored

mehed, na' umbes 10—12-aastased, saiwad akademistideks, ilma et nad oleksiwad tarwitsenud a-d ehk b-d tundma õppida, wõi ninaalust puhtaks kasida. Eks see ole rõõmustaw märk rahwa kultura edenemises?

Kuid ka teisestki küljest astus professor Puusepp oma akademiaga edusammusid. Ta wõitis rätsepate- (ta ise ütleb „teadusemeeste“) ilmas rekordi. Et küünarpuud, need akademia teaduslised instrumentid, akademistide selgade pihta puruks oliwad löödud ja uute ostmiseks raha ei jätkunud, siis pidi rätsep-professor akademia eduks uue kõmusünnitawa uudise wälja mõtlema. Mõtleski. Ta kuulutas wälja et „system piramidiae järel wõib riideid ilma selgpassimata õmmelda“.

Wõibki õmmelda — ja kes julgeks tõendada, et is. Puusepp elmiste sõnadega waletanud on!

Ja „Egiptuse kiwikuhjade akademia“ töötab solgirenni-äärses linnas suure eduga.

Hariduseseltsi koolis.

„Koolikatsuja“: „Ja sa polegi weel seni ajani ära wenestanud? . . . Noh, siis häwitame niisuguse kahjuliku showinismuse pesagi maa pealt ära“.

„Siuh-säuh“.

Ära mänginud.

„Terwe oma noore-ea olen ma ära mänginud.“

„Kas kaartidega wõi börsel?“

„Ei, klarneti peal!“

„Popr. Streck.“

Kõrgemad õpeasutused väljamaal ja Eesti keel.

Polnud see nii väga ammu ühtigi, kui Eesti ajalehed wõltsimata waimustusega lokka lõiwad: „Eesti keel Berlinis!“ „Eesti keel Berliini ülikoolis!“ Rahwusline iseteadwus tõusis järsku poole waksa kõrgemale. „Kõikeestlaste“ leeris peeti aru, missugust tänuadressi direktor Lembitule saata. Niiwõrd mõjus „Eesti kultura“ laiemale lagunemine.

Ja ega's minagi ei ütle, et suur waimustus asjata oleks olnud. Kultura on kultura — olgu ta minu-pärast ka wõi nõela- ja niidi-kultura. Ja is. Lembitu, keele peawooruseks õigekirjutuse oskamatus on, wõib õigusega pressraua-ülikooli direktori aunime kanda. Direktor ikka direktor!

Ja Berlinist tulewad tulewikus igal aastal noored õpetlased kodumaale, kes eneste nimede ette ülendawaid sõnakesi kirjutawad: „Dr. p ü k s.“, „Dr. w e s t.“ „Dr. p i n s.“ j.n.e.

Missugune üllatus kodumaale! Edaspidi ei wõi enam haritlaste puuduse üle kaebada. Kui nad igal-pool oma kabinetid sisse seawad, kus waeseid kehakattehaigeid wastu wõetakse, kes tohiks siis weel ütelda, et terwishoidline korraldus meil wiletsal järjel seisab.

Ning kõige selle eest oleme Berliini kirjaoskamaata direktorile tänu wõlgu. Ta on kulturakandja, kelle ees kõik teised teadlased kahwatawad. Andku taewas pikka iga temale ja ta ülikoolile!

Lõpusõna.

Wanal Jannsenil oli nähtawaste ikka õigus, kui ta rätsepate kohta laulis:

Need mehed meie oleme,
kes hoobeldes kõik teewad.

wõi umbes nõnda. Rätsepate poolt on kulturaline algatus wälja läinud. Jsandad Puusepp ja Lembitu etendawad meie hariduseloos kõige tähtsamat osa.

Mina aga loodan, et rätsepate kiiduwäärt eeskuju järreltegemist leiab. Nii tõusewad lähemal ajal kodumaal ja wäljaspool kodumaad järgmised asutused elule: „mustusewedajate-ülikool“, „antslaagrite-akademia“, „uulitsapühkijate-institut“, „söekühweldajate-politehnikum“, „woorimeeste-seminar“ j.n.e.*)

Ja hariduse-oras hakkab kodumaa tsiwilisatsioui-põldudel rõõmsaste lakkama. Heledates wärwides helgib tulewik meile wastu. Kultura lippab edasi, nagu wallatu poisikene, kellele isa ihunuhtlust tahab anda. Edu kaswab, nagu kuulujutt, millele Tallinna turu „torgowka“ aluse pannud,

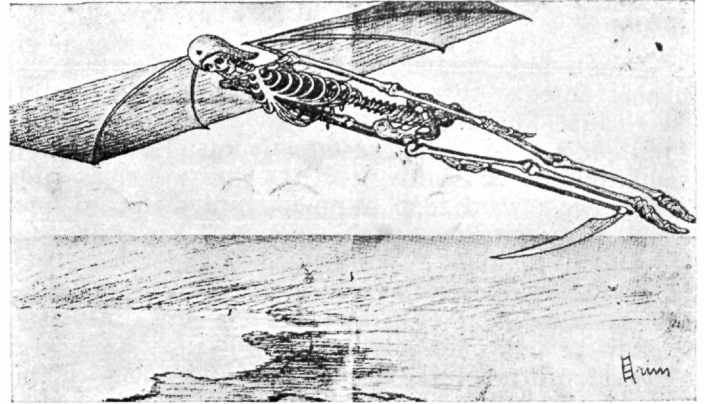
Ja kõik see on rätsepate-professorite-direktorite algatuse wili. Elagu Puusepp, elagu Lembitu!

Toistre Siim.

*) Ärgu tublid töölisel arwaku, et ma nende elukutseid kudagi nokkida tahan. Mina austan iga ausat ametit, mis inimesele leiba annab, millega ta koguni peale enese leiwa weel ka „peremehe“ kapitali kaswatab. Aga „ülikoolid“ ja muud kõrgemad õpeasutused — noh, nende kohta on igamehel oma waade, ja minu waade on niisugune, nagu ülemal kirjeldatud.

T. S.

Sport Wenemaal.

Esimene teekond õhulaewal Peterburist Moskwasse.

Sinnalane õngitsemas.

„Täna ma juba tühja kätega koju ei tule,“ ütles ifand K. oma abitaajale, kes paari linnast küllalifeks sõitnud prouaga Marti õues kohwilandas istus.

„Ruhu Teie abitaas siis minna mõtleb“, küsijawad prouad.

„Kalale lähen!“ kostis K. oma küljeluul eest otustawa häälega.

„Kõik kalad tahan endi jõesst wälja tuua. Mis, pagana pihta, ma siia muidu suwitama tuliu. Täna on noorkuu, siis wõtab kala ikka hästi.“

„Sa püüad juba terve kuu aega. Õngeritwu sul terve piin-maa juba koos, aga kõigest laks järjepoega oledki koju toonud. Naabri karjapoisjs naernud meie Mülile, et ja ei ostawatti kala püüda, umma otja oled ahwenia pannud, aga haug just ahwenast fardabfi.“

„Küll ma juba näitan... Alles eila nägin, kudast üks mees just minu kõrwalt kümnenaelalise haugi wälja nabis.“

„Teised ikka saawad, aga sina ei saa midagi.“

„Mül ei olnud häid usfifid. Kala tahab punaseid, maitsewaid usfifid, aga meil siin fiwide all on kõik teised nii uimased ja kahwatanud. Elu pole sugugi neil. Täna kaewasju omale kapsapeenarde seest häid juuri. Õnge ma enam kätte ei wõtagi, kui täna kümmekond kala kätte ei saa.“

K. läks wilistades küüni juurde, wõttis selle uluult kolm õngeritwa õlale, pistis plekkarbi usfidega tasku ja sammus wärawast wälja mõnefaja sammu peal läbi heinamaa lootlewa jõe poole.

Kaua walis ta päta, fuhu õnged fisse wõtata, kuid ei jõudnud otsufele. Kord tahtis ta juba haura kaldale kõrkjaste wähele ajuda, kuid seal sulistas üks wäike poisjõmpfital urgastest wähki piüdes.

„Paganas, ajab ainult kalad minema. Ei tea, mis niifugune ta jõe äärde peaks tulema. Upub teine ära, mine wiimaks weel tohtusse tuumistajats.“

„Poisjs aga kolbas jões edasi, ega hoolinud suwitaja ifanda ti-gedast nõost midagi.“

„Waat, siin ahwenad eila aina willfatafiwad õnge ümber. Aga oli alles liiga wara, kõige parem hakkawad nad tella iihetja ajal wõtma. Panen peale kõik kolm õnge siia fisse, ikka iiksteifist aupatlikufesse kaugufesse.“

Ta waatas pahemale ja paremale poole ja nägi eemal haawa-salga juures weel õngitsejaid.

„Näh, kaupmehe poeg piüiab, ja Pärna-Adu ta siin. Ja, Juhan, näh, tõmbas praegu kala wälja.“

K. istus maha, pani suitfu ette ja jäi üfifilmi kortide peale wahtima.

„Noh, noh... liigutab... tõmbas! Wiidikas, määdand! Küll ma find, raibet, tunnen. Usfi õgid ära, aga õnge otja ei hafta.“

Kork wulphas weel korrats ja jäi siis liikumata feisma. Looja-minewa päikese kiired langesiwad wiltu jõe peale ja paniwad wee punetama.

„Imelik asi, mitte ei näkfagi enam. Tea, kust neil kõhud nii täis läinud.“

Järgemifi tõmbas ta kõik kolm õnge wälja, pani iihetele uue usfi otja, fülitas igaiihete peale kolm korda ja heitis uueste wette.

„Siin saab ka igasugune kannatus otsa. Nää, Juhani tõmbas jälle kala välja!“

Ta jättis õnged sinna paika, pistis käed püstitasku ja sammus Juhani poole.

„Kas palju kätte saite?“

„Raks ahwenat, pistefed teised... Üks suur wöttis ka kord, aga kargas otsast ära.“

„Ega nad enam hästi wõtta ei taha, kawalad teised.“

„Noh, nüüd ta ikka wõtma peaks. Noorkuu, kõigeparem aeg.“

„Ma wistaksin õige ka oma õnged siia teie juurde sisse. Egas teil midagi selle wastu pole?“

„Mis mul selle wastu on. Jões ruumi küll.“

„E. wedas oma õnged siia, pani wahpeal äranäritud usfide ajemele uued ja wistas sisse.“

Kümmefond jammu eemal tõmbas kaupmehe poeg suure latifa välja.

„E. oli pahane, walwas wihase pilguga korvide järel ja tolmutas ühe paberossi teise järel ära.“

Ta tõmbas ühe õnge välja, puhastas lehtedest ja wistas just sinna kohta, kust kaupmehe poeg latifa kätte sai.

Pärna-Madu tõmbas paraja ahwena välja.

„Waat, kus hea õnn.“

„Jah, sellel on täna õnn.“

„Ma lähen ka sinna poole... Siin pole hea olla... Seal haawa all nii hea sirutada.“

Baari minuti pärast oli ta Pärna-Madu juures, heitis õnged sisse ja hakkas selle püütnud talu waatama. Neid oli tüüki kümme mitmesuguses suuruses, kõik lõpustest läbi paela aetud.

„Ah, ah... näkjab!“

Ta wöttis ridwa otsast finni ja tõmbas.

„Ära läts, mädand! Ja ussi kõik mokka pannud... No küll ma ju veel kätte saan.“

„Teil on õng liiga suur. Wäiksema õnge otsas paistab ka uss ilusam välja ja on kalale maitsewam.“

„E. tõmbas suure hooga ahwenjapoa välja.“

„Wäikene teine, pagan, aga ega eimest tagasi tohi wifata.“

Pärna-Madu tõmbas ja fiskus poolteistnaelase ahwena välja.

„E. pomises ja waatas kõrbi.“

„Imelik, et minul ei hakka... Kui lubate, ma wistan oma õnge ka siia...“

„Mul üksteid, ega jõgi minu pole.“

„E. heitis õnge nii ligidale, et see naabri õngega peagu segamine oleks läinud.“

„Pole wiga, küll ma wistan kaugemale...“ algas Pärna-Madu, kuid ei saanud lõpetada, waid tõmbas jällegi suure ahwena välja.

„Wõtaks kurat...“ pärises E. „päris jüda läheb pahaks. Mina nopib teine, ja minul ei kõsja.“

„Küllap see ikka paarinaelane on,“ tegi ta siis naabriga juttu.

„Ei tea, kas ta seda küll on, aga ma olen veel suuremaid siit saanud. Homme pühapäew, apteker saab jälle kõhutäie.“

„Hakka teda veel aptekrile tasuma, ma ostan ise ära.“

„Kolmkümmend kopikat...“

„Siin on.“

„E. wöttis ahwena pihku ja pistis waremalt püütnud ahwenapoja juurde totti.“

„Mine seleta nüüd seda kalade asja. Teil wõtab, aga mul ei wõta. Aga palju teie nende teiste kalade eest tahate?“

„Nublagaga amafin ära.“

„Ma annan kahesajakümmend kopikat.“

„Üksteid... andke siia.“

Muigutades toppis E. kalad totti.

„Et ta ometi nalja pärast kord wõtaks! Tõeste, midagi arusaamatat! Wõi on teil mõni wigur?!“

„Peale ussi ja õnge mitte midagi.“

„Eheh, näkjas...! At, at, wõtab!“

E. tõmbas sõrme pikkuse särje välja.

„No, kas ta pagan ei wõinud tolliwõrdki suurem olla. Päris rääimepoeg teine.“

„Pole wiga, supi sees käib küll.“

Tund aega hiljem hakkas E. wihajelt mühijedes õngesid tokku koristama... Terwe kalapüüdmise sumas ta maa põhja.

Rõju jõudes pani ta kalafoti tähtsa näoga laua peale ja tähendas üle öla naisele:

„Klaara, ole hea, lasj nad ära puhastada, ja et homme kalajupp laual aurab. Kui ahi nii edasi läheb, siis pole enam kohtagi, kus kõik kalad panna. Nüüd on mull kumst käes...“

Pühapäewa peale. Iduat sammus ta jälle kolme ridwaga jõe poole.

§. §.

Armastus kraadiklaasi järele.

1. kuu. + 35° wilus. Minu jumalanna, jumalus, kui sa ainult teaks, kui meeletu-õnnelik ja kui uhke ma olen, et sinu mees wõin olla. Kõrgemat õnne ei ole mulle wajagi. Minu rõõm, minu õnn. Annan sulle sõna, et sellel silmapilgul, kui sa minu wastu truuduse murrad, ma enesetapmise feel oma elu lõpetan. Ah, mis ma räägin: truudust murrad... Juba lihtne sõbralik pilk, mis sa kellegi wõõra meesterahwa peale wiskad, sunnib mind mingisugust meeletust tegema. Waata, Miinakene, kui sa mind raasukenegi armastad, siis ära wii mind armukadeduseni. Oh, ma olen Othello... Kümmetuhat Othello!...

2. kuu. + 30°. Aga ma tain oma armsale, wäikesele kenale naisukesele ilusa sõrmuse. Marmorikalwalised sõrmekesed peawad ka sellekohaseid ilustusi kandma. Ma jumaldan oma naisukest. Ma ei wõi ilma sinuta ainustki päewa elada. Tõepoolest!... Mis? Ma raiskan tühja asjade peale raha? Esiteks, ma olen walmis kõik, mis mul on, wiimase kopikani oma naisukesele andma, aga teiseks, seda sõrmust wõib ju panti panna. Pime hindaja annab ta eest oma 30—40 rubla. Äu sõna!

3. kuu. + 20°. Wäga kena ülikond ja läheb sulle, Miinakene, päris imestamise wääriliselt. Palju maksab? Kõigest 68 rubla? Tõepoolest Miinakene, sa oled täieste meister selle peale, et kõik odawaste ja imeilusaste teha. Äu sõna, iga päewaga jään ma ikka rohkem ja rohkem sinuga rahule... Ah ja, täna tulen ma umbes kella 11, wõi 12 ajal tagasi. Meie ülem sõidab õõsese rongiga ära, ja oleks minu poolt õige wiisakusest, kui teda saatma ei läheks. Missugune waksal? See on... kudas ta nüüd oli... Põui, sa naru, olen koguni äraunustanud. Teenistuses küsin seltsimehelt järele ja teatan sulle telefoni kaudu.

4. kuu. + 10°. Kuule, Miinakene, mis sa nüüd selle ühe kübaraga veel teed? Tõepoolest, sa ehid enast üleliiga. Sa ju saad aru, mull ei ole ju rahast põrmugi kahju, ja nagu teid, ei tee ma rahalisest küljest sulle kunagi kitsendusi, aga ma pean tähendama, et edewus wiib pillamisele, ja kui suur ka sinu kaasawara ei oleks, ta wõib aga ka nõnda otsa lõppeda... Seda enam, et ma ise eile kaardimängus suurema summa kaotasin. Sa ära unusta, et meie Rodtshildid ei ole ja minu 300 rublalisest palgast jätkub mulle enesele waewalt. No noh, ära nüüd moki kõwerasse tõmba, sellegipärast armastan ma ju sind wäga.

5. kuu. + 5°. Jälle teatrisse? No eidekene, sa oled ju koguni ära hellitatud. Ühe nädala jooksul kolm korda teatris olla — seal ei löö ükski raha ette. Istu parem kodus, loe mõnda tarka raamatut, mõtle, et ma ka warsti koju tulen, — kauem kui kella ühenni ma seal ei istu. Mis? No, ega ma isegi heameelega seal oleks, aga saad aru, waja lõpuarwed kokku wõtta, näe, sellepärast püüangi. Tahaks teistest paremine saada. Mis? Mull on wiina hais juures, kui koju tulen? Mitte wiina, waid rummi hais. Meie ülem walab meile alati thee sekka rummi — „tõõtuju tõstmiseks“, nagu ta ise ütleb.

6. kuu. + 0°. Mis, Kati? Prouat ei ole kodus? Wäga kena... see on, ma tahtsin ütelda, noh, olgu peale! Ma lähen ka kohe ära... Aga Kati, teie olete ju wäga ilus neiu. Ja mina pole tähelegi pannud. No

noh, ärge olge furtsakas. . . Kas teil peigmeest on? . . . Ei ole? Tahate, ma ise hakkam teile peigmeheks? Ha—ha—ha! Pahemalt poolt. . . Meie wõtame korteri, teie sõidate sinna. Jah? . . .

Mina aga hakkam iga päew teil. . . Mis? Proua tuleb? . . . Hm. . . Ja. . . Ah, ja. . . Kati, wõtke ju kord mu palitu ära. . . Ah, see oled sina? Ma mõtlesin, et sa weel kodus ei ole ja pidin jalutama minema.

7. kuu. — 10°. Esiteks, ma ei ole sugugi kohustatud sellest sulle aruandma, kus ma käin; teiseks, Kati ei läinud sugugi minu süü pärast ära. Minul oleks endi seltskonna naisterahwaidki küllalt, kui ma aga tahaks. Toatüdrukuid mulle waja ei ole. Kolmandaks, mind on üleüldse kõik see ära tüütanud. Neljandaks, mina ei tekita mitte teie majas pori, sellepärast, et see maja on minu, mitte teie oma. Wiieandaks. . . loll on see, kes abielus õnne otsib.

8. kuu. — 20°. Mind on küll Issand Jumal fotraga ühte sidunud. Tõendan sulle, et kui lollide wäljanäitus toime panna, siis sina seal küll esimese auhinna saaksid. Ütle ometi, ole nõnda hea, mis kuradi pärast sa winguma hakkasid, nagu põrsas, keda tapetakse, kui meie ülem sul ümbert kinni wõttis? Kas wähened sellel läbi wõi? . . .

Jumala eest, teie naisterahwad olete — lollid. Kellegile üliõpilase-räbalale — arwad wist, et ma ei tea wõi? — jooksete, nagu arust ära, kaela, aga auwäärilist korralist inimest, kelle käes kõik mehe tulewik seisab, ei lase enesel ümbert kinnigi wõtta. Noh, mis see wanamees sulle siis ära teeb? . . . Ma palun tungiwalt, isegi nõuan, et sa tulewal korral ennast minu ülemaga wiisakamalt ülewal peaksid. . .

Rinetel X.

Wõidusõit Nõmme.

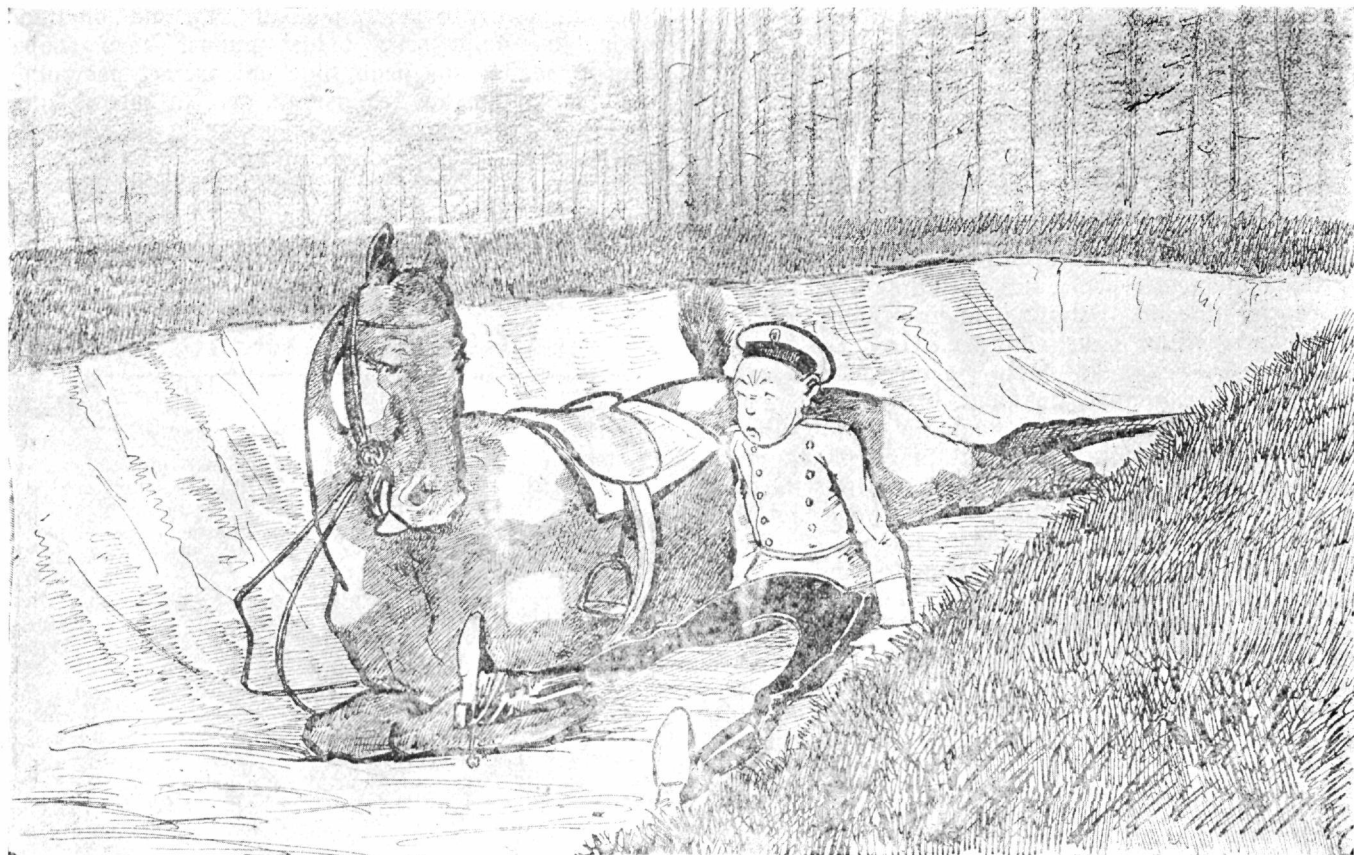
I.

„Niisugune sõit on just minu tugewam külg!“

Wõidusõit Kõmmel.

II.

„Ka lubamata puhkeaj on waesel ajal lubatud!“

Esimene aruanne wanawara korjamisest üldise kodumaa museumi heaks.

Mitme aastase seisaku järele (kui üks waguni täis Soome äramüüdi) on jälle lehkeste wanawara saanud:

Kaarel Kiwirull — Maarja-Magdalenast. Eesti wanema Lembitu täditütre pahema jala pastal. Üks kirjutuspoogen nõiasõnu riidekoide wastu. Täname ja terwitame.

Jüri Lutikas — Baltiskist. Walaskala kõht, kus Jaonas wangis oli, Tasuja püksinööp, Linda sukapael, Eesti ajakirjaniku (esimene meie maal) mütsisirm ja üks kolmekrossiline waskraha Siktstuna kantsi ärawõitmise ajast. Üks postpoogen õpetusesõnu, kudas albumitega äri tehakse. Täname ja saadame pea tänutäheks raamatu „nimene ja tema sugu“, kalingori kõites.

Mats Wõsastik — Wasknarwast. Esimese Eesti koolmeistri witsakimp. Martin Lutheruse habemekarw (ühe munga pärandus) ja puudoline kiwi (tuleb raudteega järelmaksu all), mille peal Kaarel XII. Hummulu lahingu ajal on istunud. Üks poogen sõnu wiina peale lugemiseks. Täname ja palume tulewikus kiwa mitte enam saata, ehk kui saata, siis omal kulul Tallinna Eesti teatri ehitusekomisjoni nime peale.

Peter Purulull — Tallinnast. 17. oktoabri manifesti ärikiri (ajalehe wäljalõige), karjapoisi wilepill (selle poisil pärandus, keda karud Eliase käsu peale ärasõiwad), linnapea sigaripits ja päwapilt tõi-turu kolera-koopaga (kodumaa ilusamad kohad). Tallinna anlagede tantsud ja laulud (üks kirjutuspoogen) Suur tänu ja tõsine Eesti aifäh! Hea oleks kui Teie wastast ka weidi puhast raha saadaksite.

Siimeon Gawrilowitsh Siiru — Tallinnast. Jaan Suttika lennumasin (biplan), Paksu Margarete pulmakleit, Pika Hermannil näpitsprillid ja üks toositäis kärpse-kihwoti, kaks poognat Wesi-pruuli luuletusi „Tindimerel“. Täname astuge wahel ka meie poole sisse.

Peale selle on päwapiltniku Nuuskuri poolt 20 päwapilti järgmistest kodumaa ilusamatest kohtadest saadetud:

1) Tallinna kalarand (wärwiline). 2) Pärnu puupapi wabriku „Waldhofi“ wäljakäigu koht. 3) Tallinna pagari-töökoda. 4) Wostri wabrik. 5) Moonakate elukorterid. 6) Piirikiwi lutikaline toimetusetuba. 7) Wiljandi walla waestemaja. 8) Parika raba. 9) Paide õllepood. 10) Turri alewi uulits, Narwas jne. Kõiki ei jõua ülesse lugeda. Lugejad saawad oma silmaga näha, kui IV. kunstinäitus Tallinna tuleb — muidugi kui korteri leiab. — Kõikide kannatajate hingede eest saab nende surma puhul, meie poolt hinnata hingepalwet peetud. Salem aleikum. Jumal õnnistagu andeid ja lahkeid andjaid.

Rupaklikult

Don Tiiker.

Nali.

Teel waksali. „Woorimees, tee hobusele särü taha, muidu jääme ehk hiljaks.“

„Ei wõi, olen loomakaitse seltsi liige.“

Waksali ees. „Herrad ikka annawad jootraha ka...“

„Ei wõi, kulla mees. olen karskuse seltsi liige.“ §§

Kodumaa sõnumed.

(„Meie Matsi“ oma wannutatud kirjasaatjatelt)

Põhja-Pärnumaalt. Laulupidu. Meie mehed on teiste isamaaliste nupumeeste peale, kes laulupidudega suurt äri teevad, üpris kadedad. Kohaline kaubatarvitajate-ühisus tahab septembri-kuul suurt ülemaalist laulupidu toime panna, — siis kui laulu- ja mängukooride liikmed kartuliwõtmisega juba hakkama on saanud. Puhast sissetulek saab diwidendide näol kaubatarvitajate ühisuse liikmete wahel ära jaotatud. Ärijuhataja ettepanek, et temale 5% puhtast kasust uue talwepalitu ostmiseks määrataks, ei leidnud laulupidu toimekonna poolt tarwilist wastukaja. Ärijuht kõrgendas südameleiega heeringate hinda $\frac{1}{2}$ kop. naela pealt, et palitwoodri-rahagi kokku kraapida. Laulupidu tegelastele antakse küünides ja wiljarõukude all prii korter, sest puhast õhk olla kopsule hea, nagu ühisuse esimees raamatust „Minu sisteem“ olla lugenud. Jseäralist laulupidu albumi wälja ei anta — iga tegelane wõib mälestuseks Tõnissoni fähtraamatu osta, mis oma sisulise wäärtuse poolest kõrgemal seisab, kui Tartu Tõnissoni „Jubileumi Album.“ Pidu saab kolm päewa kestma. Esimesel päewal on rongikäik poe juurest mõisa kõrtsi juurde, kus kõrtsimehele kolm korda pasunakooride saatel „ta elagu“ lauldakse, sest et kõrtsimees oma hobusekopli hinnata laulupidu pidamiseks oli lubanud. Ainukeseks lahkusemärgiks ühisuse poolt oli see, et ühisus kõrtsimehele tänu täheks prii alkoholipuhweti oli pakkunud, mida ka wiimane suuremeeliselt oli lubanud wastu wõtta. Kontserdil kantakse Kreuzwaldi „Kalewipoeg“ nelja häälega ette. Õhtul on kõrtsis „solistide“ kontsert, sisseminek maksuta. Peale kontserdi on „elawad pildid“, mida nii loomutruult ettekanda tahetakse, et tegelastele muhud ja worbid järele jäewad. Pühapäewal korratatakse „Kalewipoega“, millele kõne herra Paskraasta poolt „Joomise kasu meie majanduseteaduse walgustuses“ järgneb. Kõne on kokkuseatud rahaministri riigiwolikogus peetud kõne põhjal, kus esimest korda joomise head küljed nähtawale toodi. Õhtul etendatakse tallihoones, kus wanaste ihunuhtlust anti, algupäralist näitemängu „Kes kopikat ei korja, see rublat ei näe“. Senini on ainult tuletõrjujate- ja mõnede karskuseseltside laulu- ja wilepilli-koorid üles antud. Laulupidu kuulutused ja aruanded awaldatakse: kubermangu lehes, Walga Saksa lehes ja wiinapõletajate aastaraamatus. Ajalehtede kirjasaatjad saadetakse wallatapiga igaüks oma walda. Ka „Mustikwere rehepeksu-ühisus“ tahab sügisel uue katla heaks ülemaalise laulupidu toime panna. Kihutusetöö on juba käimas. Kolmandal pühapäewal on ülemaaline kõrtsimeeste koosolek — udupiltide näitamiseega. Tahetakse ka karskusekuratoriumi käest pidu heaks abiraha paluda. T.

Wiljandist. Uus „Monte Karlo“. Monte Karlo mängupõrgus antakse põrgu-walitsuse poolt neile isikutele kojusõitmiseks abiraha, kes endid paljaks on mängi-

nud. Ka meie „Käsitööliste abiandmise selts“ näib sellest eeskujul wõtnud olewat. Ta paneb alkoholiga suwepidusid waesemate seltsiliikmete heaks toime, kus siis need oma rahanatukese maha joowad. Abi saavad nad selle järele, kui palju selts pidust puhast kasu saab. Kui kasu ei saada, siis peab liige abi asemel peawaluga rahule jääma, mis ka hea asi on, sest ta tuletab inimesele meelde, et ka inimene surelik on, ja et haigused Jumala nuhtlused on. Selts kannab nähtawaste ka liikmete tulewase elu eest hoolt ja ei lase mitte oma kaitsealuseid liiga palju maapealset warandust koguda, — silmas pidades, et „ennem läheb kameel nõelasilmast läbi, kui rikas taewa peaseb.“
Mulk ise.

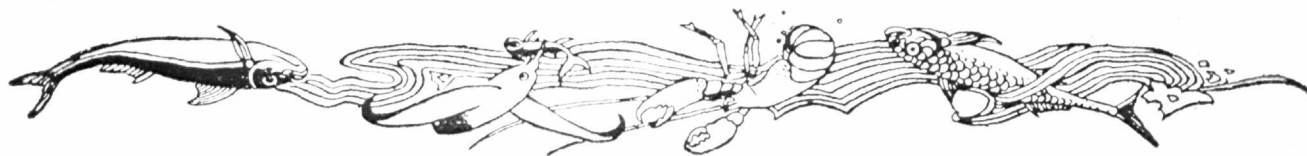
Ettewaatlik heategija.

Wene rikas Berlinis: „Säh, sulle, armas mees, kaks kopikat. Kui sa kord Wenemaale tuled, siis pole waja pangas raha wahetama hakata.“
„Simplic“

Narwast Persia intrigad. Persia endine schah Mohamed Ali on oma wäepealiku Dar-er-Hull-Mulk'i (olla Wiljandi poolt pärit) siia omale sõjawäge koguma saanud. Warsti lähewad siit esimesed neli roofu „surkapoissa“ minema. Tallinnast fulla weel kaks wswoodu „sappörisid“ lisaks. Dar-er-Hull-Mulk arwab, et nende meeslega wõib terwe Persia pahempidi pöörata. Narwa naiserahwad hingawad nüüd kergemalt, sest et „surkapoissid“ wabaarmastust sunduse teel maksma panna tahtsiwad.

Tallinnast. Wiimse päewa märgid. Tallinnlased on suures hirmus. Kõik märgid näitawad, et wiimne päew warsti kätte jõuab. Hiljuti oli ühel preiilil uulitsa peal „templi eesriie“ katki kärisenud. Pelgulinna õwoaht on roheline sabaga tähte näinud. Maasikad on kihwtiks muutunud; kõhutõbi on käes, kolera tulemas ja katk waatab kaugelt, kust kohalt linn lahti on. Mõned kardawad, et maailma ots weepuuduse tagajärjel tulla; üks puusepp on juba uut Noa laewa ehitama hakanud. Kõik kajutid on nüüd juba wäljaüritud. Inimesed käiwad juba wett mõõda, lendawad õhus (senini küll ainult Rannawärawa mäelt alla) jne. Kõik märgid näitawad, et inimesed üle-meelseks on läinud ja ilma ots ligi on.
Tiiker.

Ruttas natuke! . .

Wenekeelest m.

„Herra cinelauapidaja, üttelege, olge head, millal rong siit välja sõidab?“

„Kuhu teie sõidate, kas Peterburisse wõi?“

„Muidugi!“

„Kolmekümnekahe minuti pärast jõuab rong siia.“

„Täna teid. Walage mulle, olge head, pitsike kibedat.“

„Olge nii lahked.“

„Kas teate, täna wõin ma rõõmu pärast kas wõi kümme pitsi ära pista.“

„Wõi nii?“

„Täna on mul, nii ütelda, perekondline pidupäew: minu poeg Miku teeb täna linnas eksami, — saab gümnaasiumi ettevalmistamise-klassi vastu wõetud.“

„See on ju väga rõõmustaw.“

„Walage, olge head, teine. . . Meie suwitame siin, Mikuke sõitis juba kel üheksa linna eksamile, nüüd sõidan ise järel, saan kuulda kudas lugu on, ja ostan weel täna poisile täieliku gümnaasiumi-õpilase mundri.“

„Kas teie poeg juba suur on?“

„Miku wõi? Ta on alles üheteistkümne-aastane, ja mõtelge, kohe saab ettevalmistamise-klassi. Eks see ole wanemate südamele armas ja rõõmustaw?“

„Eksl muidugi ikka. Kas weel käsitate kibedat kallata?“

„Kalake. . . Ei ta minul juba ühtegi klassi kaheks aastaks istuma jää: hea waimuannetega poiss, anderikkas poiss. Kas teate kui hea waimuannetega ta on: neli rehnungi-seadust ja seitse Krölowi mõistulugu teab peast, nagu wiis sõrme. Egas see mõni nalja asi ole.“

„Ega ole muidugi.“

„Kaheksateistkümne-aastaselt lõpetab Miku gümnaasiumi, aga teised istuwad kahekümnekahe aastani! Nüüd on meil 1911. aasta, nii siis. . . Olge head, walage mulle weel üks.“

„Walmis.“

„Aitäh! . . Nii siis astub Miku juba 1919. aastal tee-insheneride instituti.“

„Tahate siis, et temast inshener saaks?“

„Tingimata.“

„Nõnda, aga ta ise? On ka nõus?“

„Ah Miku wõi? Ei ta muust ametist taha kuuldagi! Ja kelleks ta peaks saamagi, kui mitte insheneriks, juba nüüdki ta muud ei tee, kui aga seab aias liiwahunnikus roopaid, chitab jaamasid, kaewab tunnelisi. . .“

„Waata aga poissi.“

„Ja jah. . . Weel üks. Mitmes see on?“

„Wiies.“

„Merci. . . Ja 1925. aastal on minu Mikuke teedeehituste inshener.“

„Tubli poiss.“

„Siis saab ta Siberi raudteede ülemaks.“

„Peterburi rong on juba siin.“

„Kurat temaga! Sõidan järgmise rongiga! . . Miku saab 3600 rubla palka, 2000 rubla sõiduraha, 600 — korteri jaoks, 600 — kingituseks, 2000 — sõidurahaks. . .“

„Sõiduraha teie juba arwasite.“

„Ah juba arwasin? No siis küüdiraha 2000 rubla. Kui palju see kõik kokku teeb?“

„Nii kümne tuhande rubla ümber.“

„Waat, mis Miku wõib! Kümnetuhat rubla, egas see nael rosinaid pole! . . Walage mulle weel, wiimane.“

„Aga kas teie linna hiljaks ei jää? Seitsme minuti pärast tuleb weel üks rong.“

„Mis on minul teie rongiga tegemist, kui ma warsti kui Siberi raudteede ülema isa kõikidel raudteedel prii piletiga esimeses klassis saan sõitma! . . Kui palju mul maksta on?“

„Suhupistega kokku üheksakümmend kopikat.“

„Hea küll, siin on kolm rubla.“

„See on wiierublaline paber.“

„Ükstakõik! Muidugi, kui Miku juba hoowinõuniku aunime saab, siis wõtab ta naise. . .“

„Egas ilma naiseta läbi saa.“

„Ja kaasawaraks saab naine maja, mõisa, suwemaja, kiwisõe-kaewanduse, suhkruwabriku, theewabriku, mõisa. . .“

„Mõisa juba nimetasite.“

„Ah juba oli? No siis kaks mõisat, kurat wõtku! . . Walage!“

„Ehk juba aitab.“

„Ise tean, kui aitab. Aga ma ütlen, Miku pulmad saavad toredad olema: pidu, mille sarnast teist enne pole olnud. Teisel päewal peale pulmi algab pulmarcis wäljamaale. . . kiirrongi kupees. Woolab wahuwein, igal pool toredad soojamaa kaswud, lilled lõhnawad, kuueublaline wärske kalamari, lõhekala, kilud, Baieri wähid, Soome õlut. . . ühe sõnaga. . . ühe sõnaga. . . kallake mulle wiimane! . .“

„Egas meil kahju kallata ole, aga ehk aitab juba?“

„Tean ise! . . Neljakümnewiie-aastaselt on Miku teedemini-istri abi.“

„Ega see paha pole. Olge head, waadake kas see wäike poisike ehk teid ei otsi?“

„Kes? Kus?“

„Seisab seal ukse juures ja nutab.“

„Nääh, see ongi minu Miku! Miku! Mikuke, kudas sa siia said?“

„Ma, papa, tulin üksi linnast tagasi. . .“

„On eksam siis juba läbi?“

„Jah. . .“

„Miks sa siis nutad? . . Rõõmustama peaksid sa!“

„Ma. . . ma. . .“

„Mis „ma“?“

„Kukusin rehnungiga läbi. . .“

„Waat sulle ministri abi! Teil, herra, oli wiierublaline paberiraha. Tagasi saate kolm rubla kuuskümmendwiis kopikast. . .“

(Lõpp.)

Muusikaline nali.

„Mats“ soovitab oma auwäärt lugejatele ülemalseiswat „helitööd“ nõnda laulda ja mängida, nagu keegi soovib. Näituseks: esitaks pahemalt poolt paremale poole, siis tagasi. Peale selle pöörake noodi „sussid vastu taewast“ ja tehke sedasama. Mats paneb pea pandiks, et igamoodi täieste lõpetatud ja heliseaduste järele õige wiis wälja tuleb.

Wõitlus elu eest.

„Mis see peaks tähendama, et iga pühapäewa hommikul siit suur hulk wanu inimesi mööda jookseb, igäihel kargud ja kapid käes?“

„Kas teie siis sedagi ei tea? Need kõik on ju kerjused, nad jooksewad wõiou, sest igäüks talab kiriku ukse ees kõigeparemat paika omale saada. . .“

Õienduseks.

„Head ja ustavad kaastöölised“.

Neil päivil tuli Mats ise minu poole. Oli haruldaset paahas tujus. Nägu oli wingus, nagu harilikult neil meestel ja naistel, kes Matsi näpu alla on sattunud.

Pärisin lugupeetud külaliselt järele, missugust haput õuna ta kogemata on hammustanud.

Ja kuulge, mis Mats rääkis.

„Kutsusin omale abilisi, kes mind mu waewarikkas töös aitaksivad. Lubasin head tasu, sest iga töötegija on oma palga väärt Saingi abilisi, tublisid abilisi, kes pilkenalja põllul künda rühmawad, et käed rokkus. Aga tasu lubamisel oli ka oma halb külg. Mulle tuliwad niisugused mehed kaela peale, kes pühkme-kirjanduse kangelastega ühel astmel seisawad, — raha wäljapi-gistajad. Wa' kõlisewa lõhn meelitas nad ligi.“

Ja Mats näitas oma sõnade tõenduseks „dokumentisid.“

Nüüd pidin ka mina pead raputama. Näh, eks minagi ole Matsi wahel aidanud, kui aega juhtus olema. Ja Mats, olgu meheks, on alati ausaste tasunud. Ausamine, kui keegi teine. Sellepärast on minulgi pahameel, kui keegi temale kõri kallale kipub ja raha wälja pigistab

Aga seekord puutus asi peale selle weel minusse enesesse.

Ehk lugijad mäletawad, ma westsin toona midagi Mitte-Tal-linna hoburaudtee kontorist, kus õnnetu juhtumise puhul suur ärewus walitses, sest et hoburaudtee saksad kartsiwad, nagu ei oleks mitte waguni alla jäänud laps lõmastatud, waid nende kolmerublaline wagun wiga saanud.

Nõnda. Aga keegi rahaküft, kes ise ennast sulemeheks pidas, oli midagi juhtumisest pidul paberile kritseldanud, ja oli — tema enese sõnadega üteldes — „tõnganud“, kudas tema, waesekese, alumise kehaosa kate pidul lõhhi rebenenud. Noh, lugejad mõistawad isegi, et Mats niisugust prahti iganes enese pauna ei pane. Ja „tõngaja“, kes oma ahtra „waimusunnituse“ eest Matsilt neli kõige suuremat hõberaha nõudis, pidi loodetud mammonast muidugi ilma jääma.

Aga ega mees kergeste alla ei annud. Kui õigusega ei saa, siis peab ülekohtuga saama. Wõttis kätte, saatis Matsile kaarti, et minu konkalugu tema „pükstetõngatise“ üks ja seesama olewat. Ja ühtlasi nõudis tema Matsilt minu töö eest neli hõbetükki. Ägedaste, tungiwalt nõudis. Ja ise kiitles weel, et tema olewat Matsile „hää ja ustaw kaastööline“.

Tohoo hullu! Näe, kudas „tõngab“! Ja ise weel „hää ja ustaw..“ Nagu Matsi raha ol.ks maast wõetud, et seda iga „kirjaniku-kandidadi“ pihku wõib loopida — ja jumala-muidu..

Ptül!..

Tõistre Siim.

Toimetusele saadetud raamatud.

„Elekter ehk sinine traadi-tuli.“ Arusaadawalt kirjutatud ülewaade sellest taewa tulest, mis wälgu ja pikse all tuttaw on. Õpetus, kudas silmist tuld saab wäljalüüa. J'munud. (Noor-Eesti ajaarwamise järgi.)

„Meie maa.“ Suur praeguse aja pahna kogu. Jlmub ilusal kujul, suures kaustas. Sisaldab mitmesulisi toodeid: kelmusi, petmisi, nõõrimisi, rahanurumisi, kooditamisi jne. Saab wist alles 1915. trükiwalmis.

„Andu mõisa herrased.“ Eesti mõisnikude elupilt.

„Wanapoisi abielu.“ Ühe wanapoisi imelikud reisimised metshanidega, enne kui ta tuhalabida walitsuse alla sai ja kudas tal siis sõnaõigus jäädawalt kaduma läks. Üks imelik lugu neile, kellel suured lõuad ja haawalehest keel on.

„Legendiku laisad.“ Üpris liigutaw lugu, kudas meie rahwamehed oskawad endile aastas tuhandeid kõrwalteenistusega Eesti pankades, kreditieltsides, hoiu- ja laenu-ühisustes palga näol tasku pista. Annab seletust mis wahe salajase ja awaliku warguse wahel on ja mis sõna „aumees“ praegu tähendab.

Tiiker

Sellepärast. . .

„Laenake mulle raha“.

„Ei! Seda ma ei tee!“

„Miks? „Teil ju raha on?“

„Jah! just sellepärast on, et ma pole teda äralaenanud.“

„Nõges“.

Kõik moodikohaselt . . .

„Mu armuline preile, ma jumaldan teid! . . . Kas teie ei wõiks seda julget sammu astuda ja — minu omaks saada? . . .“

„Ja ei. . . Moodsad kleidid pole sugugi selle jaoks tehtud, et nendes julget sammu tohiks astuda.“

Arsenicum.

Kilulinna perekondline „varietée“

Rootsiaegse kindluse künka otsas

pakub kilulinlastele kõige paremat, peenemaitselist lõbu, mida ka peasaalikult perekonnad või perekonna-isad iga õhtu kõige perekondlisemalt maitsevad.

Meie wannutatud päwapiltnik („M. Matsil üldse wannutamata töölisi ei olegi!) on „varietée“ meeldimamatest tegelastest kõige uuemat sorti tas u-apparatiga päwapildid üles võtnud ja rewolwriga suitsuta püssirohu abil, „Matsi“ pauna lasknud.

Waat' siin nad on:

1. Mademoiselle de Pükseoli

esimese klassi näitlejanna, kolm aastat Parisis toaneitsiks olnud, astub naiv-osades ette ja meeldib iseäranis paljapealistele perekonnameestele.

Pisted.

Kogunud Tiiker.

- Arstiteadus on siis võimetu, kui haigel raha ei ole.
- Meie tahame ka siis veel teistele meeldida, kui oleme juba iseennast põlgama hakanud.
- Inimesed, kes kõige rohkem aususest räägivad, on harilikult ise kõige suuremad kelmid.

Söowad ja salgawad.

Kord Taliinnas haledalt löödi lokku — ja aeti linnaisad kõik kokku, et asutada uut lehte, mis linnas siin pidi olema kõrges hinnas.

Mis pidi rikkale andma nodi ja waeale jagama sõnade sodi; küll löödi trummi ja löödi lokku, et tuleks kõik rikkad ja waesed kokku

Ja tuhad tuhande järeie kadus, et leht saaks loetaw, hea ja ladus, kuid lugejaid, raipeid, ei tulnud, ei tulnud, ei keegi kurtjate kutset ei kuulnud.

Siis parata midagi enam polnud, sest raha enam saada ei olnud, nüüd korruga lõpetati kõik kära ja lehedki müüdi seltsile ära.

Mis selle juures kuid weider näha, on: linnaisad salgawad maha, et nemad on lehe omale soetanud ja teda oma rahaga toetanud!...

Willem Wits.

2. M-lle Tilla-Cilla

puhastwerd itallane, Neapolist pärit, tantsib niisuguse mõjuga balleti, et isegi puhwetis ja erakabinettides wahuweini pudelitel korgid pealt ära lendawad; iseäranis lugupeetud mere-meeste ringkondades. Suur edu.

„Kaugelt näen kodu kašwama!..“

(Statistilise teatise)

„Prohwet ei ole kuulus oma maal,“ ütles üks tarkõna. Seda näitab meile kõige paremini Paide lugu. Paide linnas ja maakonnas on tänawu aastal esimese nelja kuu jooksul üle 42000 rubla eest kroonu wiina ära müüdud. Bolegi suur arv — teeb aastas ainult mõnikümne tuhat üle sajatuha — de wälja. Dodake ja pange tähele: kroonuwiina pudelid on läinud aastal purustatud, kogemata katti tehtud ja tagasi toomata jäetud: Tallinna linnas ja kreisis 4355 rubla 69 kop. eest, Rakvere linnas ja kreisis 6698 rubla 75 kop. eest, Haapsalu linnas ja kreisis 2350 rubl. 30 k. eest ja kuulge ainult Paides (linnas ja kreisis) toodi terwelt kõigil pudelid tagasi.

Misjuguforeda toredate pildid kujutawad need paar sõna meile paidlastest!

See tuleb waat' millest:

1. Paidlased ei joo kunagi ennast niuwäärt täis, et käimise juures jalad tasakaalu kaotaksivad ja nad kraawi langeksivad, sest nende pudelid jääwad kõigil terwets.

2. Paidlased ei talle joomise juures, — pudelid on kõigil terwed.

3. Paidlased tunnewad wanasõna „tes kop tut ei torja, see rublat ei saa“ wäärtust, — kõigil pudelid toodi terwelt tagasi.

4. Igaüks teab kui õrn asi pudel on ja kui ettevaatlikult, õrnalt nendega tuleb ümber käia, ja paidlased ei teinud aasta jooksul mitte ühte pudelit katti. Näreldus: Paidlased on ettevaatlik, heasüdamline rahwas, kes õrnust armastab. Õrnus sünnitab armastust, armastus õnneliku abielu, õnnelik abielu hulga lapsi. Meie rahwas oleks arwu poolest poole wähem ilma paidlasteta olnud, ja rumalus oleks nüüd veel karta, et meie rahwas wälja wõiks surra.

Õnnelik abielu ja armastus tõstab kõlblust ja sellepärast ei tunne paidnikud ka Ehrlich'i „606“, ja ei ole neil mingiugust India balsami tarwis, sest — kõigil pudelid oliwad terwed.

3. Frl. von Karutamm,

Berlinist, kehawormid kõige peenemast trikoost ja puhastatud puuwillast, kannab ainult kaelamurdwaid tsirkuse-numbrid ette, meeldib noortele meestele 17—21 aastani; ei joo, ei suitseta ega haewasta; üsna wagar.

4. Wene naljalaulude „ööpikk“ Matrona Swinouhowa,

kinni püütud Kostroma metsadest, sääremarjad täieste ilma puuwillata, esimese klassi iludus, meremeeste musutruul; isäralise mõjuga kannab ette: „Kas on linnukesel muret“ ja „Эй, дубинишка!“ joob weidi monopolkat ja nuuskab tubakat, ei suitseta.

5. Nagu juba eelpool tähendasime, ei joo paidnikud ennast nii täis, et nad meelemärtuse kaotaksivad ja joomise juures katkeldsivad, sellepärast on kohtuproffessid wähe ja Paides on ka üks ainukene adwokat. Znimene, kes wiinale jaksab vastu panna, peab hea terwise juures olema, ja hea terwis tuleb ainult heart toitmise ja puhtusest. Hea toit ja puhtuse armastus on aga rikkuse ja hariduse tundemärgid. Ja seda wõisime Paide kohta ainult siis teada saada, kui kuulsime, et — — kõigil pudelid terwed oliwad.

6. Kes juba oma pudeli, egi juba niuwäärt hoolt kannab, et see wigga ei saa, ega see ka oma ligemisele wigga ei tee, ja kus ligemisearmastus walitseb, seal on rahwas ka jumalakarlik. Ja niisugune inimene armastab kirjandust, mõislikku lõbu ja peab head läbisaamist oma naabriga tähtsaks asjaks. Sellepärast ei ilmubki Paides üks ajaleht kolmes keeles. Ja terwed pudelid näitawad, et Paide üks ainumas suur kõlbline perekond on. Wõõraid seal nähtawaste ei ahi, sest muidu oleksivad nad aasta jooksul ilka mõne pudeli katti teinud... Seda pole aga mitte olnud.

Nagu kuulda, on Europa klaaswabrikud ja pudelipuhumise kojad kõigil oma meistrid ja töölistid lahti lastnud ja nende asemel paidnikkused palkama hakanud. Riisjaroopaline paneb uued (teised, roopad, et rahwast ära saaks wedada.

Tiiker.

Kallimale albumisse.

Kui ilus täht ja särad mulle,
planedi tuli oled sa,
ja mina töotan seda sulle,
et sinu saatja olen ma —
su tuu, kes kunagi ei maga,
waid tähe ümber keerab ta
kui ratas enmast ringi aga
nii wara, hilja iluga.
Ma luban sulle: päewal filmad
sa päitse poole pöörda wõid,
kui aga jõudwad õifed filmad,
siis käin su järel nagu nõid.
Ja tõuseb koit, siis jälle mina
läen kaugemale tuffuma —
siis tahan, et kui iduwina
mu musti pleffa warjad ja!
Sa tõmbad mind kui magnet külge,
niisama warjutad mind ka,
kõik head ja kurjad päewad tulgu,
su ümber ifka rändan ma;
ja oled eluajaks mulle
ja mina kindlaks saatjaks sulle,
kes hoolitseb, et hõde palge
ei oleks liiga tuulne, selge.
Su tujudele järelandlit,
kui oled sina aga sundlit,
siin ifka tahan olla ma
ja sinu sõna kuulda,
ei mitte ainult tühja tuulta,
niisama kindlalt tahan ka.
Ma muudan ala oma kuu —
kord olen pool, siis jälle täis,
just nõnda, nagu sinu tuju
ka weerandlt wast olla wõis.
Kui tahad, planet, seda sina,
siis sinu sõrblenifeks mina
weel palju asja ette toon, —
sind armastan ju nõnda wäga;
sealjas ruttu mõtled aga:
kuul mõnikord ka sarwed on!

W. Benediktowi jäele wabalt
S. Rihmaja.

Hea abinõu jääskede wastu

Kus palju jäästa on, sinna tuleb
ruttu ajalehe sõnumeajaaja kutsuda.
See teeb igast jääst kobe elewandi...
ja elewandid ei nõela. §§

5. Inglise balletitantsijanna Gerda Smith (loe: Krööt wa' mait), paritud Riia läheldalt Kemernist, õige paenduw niisasti kehaliselt, kui kõlbliselt (wiimone teade wõib aga wäga eksline olla); tarwitab kunsti ainult rindade kaunistamiseks, trikoo asemel tarwitab looduslikku kehakatet; pureb tubakat, ei suitseta ega joo; kui inglane sündimise poolest, meeldib ta iseäranis ärimeestele, nagu pangadirectoreitele jne.

Pidu korraldus lähemas tulewikus.

„Kui aga wihma ei tu'e, mis terwe meie pidu ära rikuks?“
„Urge tarfite, pidufomitee saatis terwe falga ekspresssid aeroplanidega üles pilweid laialt ajama.“ §§

Õnnistatud moa.

Reisu peal wiibiw kõrgem ametnik sõitis X. jaamast läbi. Jaamaülem ütles ametniku juurde ja teatas aupaklikult:
„Meil on palju kaupa seismas, ei ole nii palju wagunisi, et kõlde ära wedada.“
„Plus!“ hüüdis ametnik rõõmsalt.
„Tähendab, raudteel on palju tegemist.“
„Jah, kuid meil oli hea wilja'aat.“
„Weel parem! See annab maestele talupoegadele wõimaluse põllutööriistu juurde muretseja ja ka teatris käia.“
„Jah, kuid hea wiljasaagi pärast on meil igalpool jaamades palju wilja ära saatmata.“
„See on ütlemata rõõmustaw kuulda. Du wilja, tähendab, on ka leiba!“
„Jah, aga ta läheb juba kaswama.“
„Kudas?! Teist korda kaswama! Küll on aga õnnistatud maanurk!“
Ametnik lasi jaamaülema armulikult minema ja telegraferis Peterburi:
„Dodetakiefahfordset sõitust Meeleolu igal pool waimustatud...“ §§

Salomoni otsus.

Rikas wanamees on ära surunud. Sugalased jootsewad laialt kofku, tema pärandust jägama. Kõige kohta on kadunud kindlad määrused teinud, ainult wana teener Brits on unustusesse waihinud. Ometi leidub üks kirjataht, mis küll seaduslikult maffew ei ole, aga siiski teenrile seitse kuni kahelja sada rubla kingitust määrab. Tädi Nifette, kes waranduse jaamifel kõige libedamalt ahnitseb, pajatab warsti: „Meie peame jedagi surnu joomi tähele panema. Seitse rubla on Britsule tõeste wähe, aga kahelja sada ka liiga palju. Anname talle ometi kaks-kümmend...“

Kirjawastused.

R. K-s. „Rikkalik tasu“ pole nalja poolest sugugi rikkalik. Jääb sellepärast awaldamata. Wahest leiata midagi muud. Tõlkeid tarwitame ainult siis, kui nad tõeste head on. Kaastõõdest meiemaksuta lehte ei anna, waid maksame honorari puhtas kuldrahas wälja.

„Hõges“. Muist naljasid lehes. Tallinna „halwadest“ lauldes wõiksime wahest weel juurde lisada, et kuues „halw“ ilma peal:

... on laul, mis riimib,
naljatilk, mis mõtteta...“

Sellel kujul ei mahu Teie laul trükimasina alla, — on karta, et ta oma konarlikkusega wõlwid paigast ära wirutab.

Tiiker. „Wooruse seltsi põhjuskiri“ ei paku iseäralist huwitust, on liiga kuiw ja naljata. Ei ilmu Muu lehes.

H. W-s, Tallinnas. Teie olete meile seljapäie tõlkeid saatnud. „Mats“ terwitas wanu tuttawaid ja saatis nad — kõigi asjade teed.

Aleks K-k, Tallinnas. Kus Teie enamalt niisuguseid naljapiltisid olete näinud? Nali on wana ja laulud niisugused, mida III. järgu trahteris õllelaua taga wõiks tarwitada.

Oskar M. Teie kirjutate oma saadetusele alla, et Teie „kuns wiulimängia“ olete. Selle wastu meie ei waidle, aga Teie „kuns“ naljapiltide joonistamise osawuse juures kahtleme meie kolledaste ja anname Teile head nõu — iga kingsepp jäägu oma liistude juurde.

Murkis Mees. „Teie Kärä kõstri jutlus“ ja „Pulma teated“ nõretawad ülbusest. Ka esimesel kirjal on kange wirtsalõhn juures. Niisugust „kraami“ ei nimetata haritud inimeste juures mitte naljaks, waid toorusteks. Kui Teie toimetuse rasket tööd kergitada tahate, siis olge lahke ja häwitage oma „tööd“ ise kodu ära. Meil pole siis seebi raiskamist ega kätte pesemist.

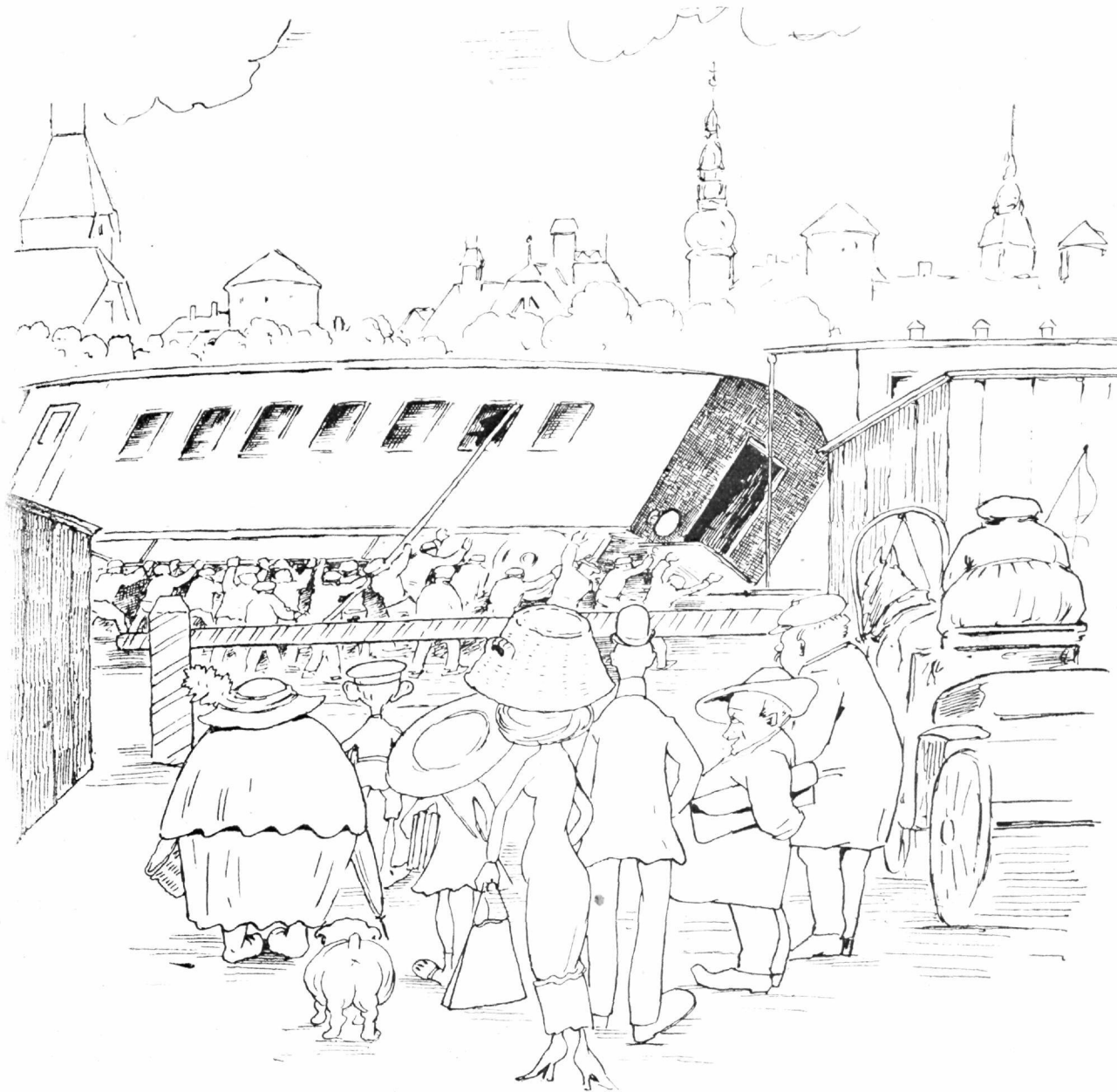
Dr. Wemmal. Muist sees, muist aga nii segaselt kirjutatud, et sellest ei juut, ega mustlane aru ei saa.

W. W., Rakweres.
M. M., Saaremaal.
W. Tallinnas.
T. T. Narwas.

Pildimõistatuse seletused
ei ole õiged.

Tallinna raudtee ülesõidud XX. aastasajal.

„Mida nõuga ega pikkade palwetega ei saa, seda saab jõuga. . .“

Midagi wanasõna taolist.